

אִוְקְמוּהָ בְּזַמְנָא דְאַתְחָרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְהוּוּ מוֹקְדִין
 לִיהָ בְּנוֹרָא, סְלִיקוּ כָּל אֵינּוֹן בְּחַיֵּי (דף רג ע"א) עַל
 כּוֹתְלֵיהוֹן (נ"א גְּבִייהוֹן) דְּמִקְדָּשָׁא, וְכָל מִפְתָּחִין בִּידֵיהוֹן,
 וְאָמְרוּ. עַד הָכָא הָיִנְא גּוֹבְרִין דִּילָךְ, מִכָּאן וְאִילָךְ
 טוֹל דִּילָךְ.

אַבְל תָּא חַיֵּי, גֵּיא חַיִּיזוֹן, דָּא שְׂכִינְתָּא דְהַת
 בְּמִקְדָּשָׁא. וְכָל בְּנֵי עֲלְמָא, מִינָהּ הָווּ יִנְקִין
 יִנְקוּ דְנְבוּאָה. דְאַף עַל גַּב דְּכָל נְבִיאִין, קָא הָווּ
 מִתְנַבְּאִין מֵאַתְרַּא אַחְרָא, מִגְּוֹוֵה הָווּ יִנְקִין נְבוּאָתְהוֹן.
 וְעַל דָּא אֶתְקַרֵּי אֵיחֵי גֵּיא חַיִּיזוֹן. חַיִּיזוֹן, הָא אִוְקְמוּהָ,
 דְאֵיחֵי חַיִּיזוֹ דְכָל גּוֹוִנִין עֲלָאִין.

מַה לָּךְ אַפּוּא כִּי עָלִית בְּלָךְ לַגְּנוֹת, דְּהָא בַּד
 אֶתְחָרֵב מִקְדָּשָׁא, שְׂכִינְתָּא אֶתְאֵת, וְסְלִיקַת בְּכָל
 אֵינּוֹן אֶתְרִין, דְּהָהּ מְדוּרָה בְּהוּ בְּקַדְמֵיתָא. וְהַת בְּכַת

לשון הקודש

היו יונקים וניקת הנבואה. שאף על גב
 שכל הנביאים היו מתנבאים ממקום
 אחר – מתוכה היו יונקים את נבואתם,
 ועל כן היא נקראת גיא חזיון. חזיון,
 הגה פרושה שהוא המראה של כל
 הגונים העליונים.

מה לך אפוא כי עלית בלך לגנות,
 שהרי בשחרב המקדש, השכינה באה
 ועלתה לכל אותם המקומות שהיה

גיא חזיון מה לך אפוא כי עלית בלך
 לגנות. בא ראה, הרי פרושה, בזמן
 ששחרב בית המקדש והיו שורפים
 אותו באש, עלו כל אותם הפהנים על
 בתלי ונגותו המקדש, וכל המפתחות
 בידיהם, ואמרו: עד כאן היינו גוברים
 שלך. מכאן ואילך טל את שלך.

אבל בא ראה, גיא חזיון – זו השכינה
 שהיתה במקדש, וכל בני העולם ממנה

עַל בֵּית מְדוּרָה, וְעַל יִשְׂרָאֵל דְּאֵזְלוּ בְּגָלוּתָא, וְעַל כָּל
 אֵינּוֹן צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי דְהוּוּ תַמָּן וְאַתְאֲבִידוּ. וּמִנָּלָן,
 דְּכַתִּיב, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יי קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי
 בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ, וְהָא אֶתְמַר.
 וּבְדִין קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא שְׂאִיל לָהּ לְשִׁכְנֵתָא, וְאָמַר
 לָהּ. מַה לָּךְ אַפּוּא כִּי עָלִית בְּלָךְ לַגְּנוֹת.

מַהוּ בְּלָךְ, דְּהָא כִּי עָלִית סְנִיָּא, מַהוּ בְּלָךְ. לְאַכְלָלָא
 בְּהַדָּה כָּל חֵילִין וְכָל רְתִיכִין אַחֲרֵינִין, דְּכַלְהוּ
 בְּכו עֲמָה עַל חֲרַבְּן בִּי מִקְדְּשָׁא.

וּבְגִין כֵּן, מַה לָּךְ אַפּוּא. אָמְרָה קַמִּיהָ, וְכִי בְנֵי
 בְּגָלוּתָא, וּמִקְדְּשָׁא אֶתְוֹקְדָא, וְאַנָּא מַה לִּי
 חָכָא. שְׂרִיאַת וְאַמְרַת, (ישעיה כב) תִּשְׁאוּת מְלָאָה עִיר
 הוֹמִיָּה קַרְיָה עַלְיֹזָה חֲלָלִיךְ לֹא חֲלָלִי חֲרַב וְלֹא מִתִּי
 מְלַחְמָה עַל בֶּן אֶמְרַתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֶמְרַר בְּכִי וְגו'.

לשון הקודש

מַה זֶה בְּלָךְ, שְׁחַרֵּי כִּי עָלִית זֶה מִסְפִּיק.
 מַה זֶה בְּלָךְ? לְהַכְלִיל עֲמָה כָּל הַצְּבָאוֹת
 וְהַמְּרַכְבוֹת הָאַחֲרִים שְׁפִלָּם בְּכו עֲמָה
 עַל חֲרַבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וּמִשּׁוּם כֵּן מַה לָּךְ אַפּוּא. אָמְרָה לְפָנֵינוּ:
 וְכִי בְנֵי בְּגָלוּת, וְהַמִּקְדָּשׁ נִשְׂרַף, וְאַנִּי
 מַה לִּי כָּאן? הַתְּחִילָה וְאַמְרַת, (ישעיה כב)
 תִּשְׁאוּת מְלָאָה עִיר הוֹמִיָּה קַרְיָה עַלְיֹזָה
 חֲלָלִיךְ לֹא חֲלָלִי חֲרַב וְלֹא מִתִּי מְלַחְמָה.

בְּהֵם מְדוּרָה בְּרֵאשׁוּנָה, וְהִיתָה בּוֹכָה
 עַל בֵּית מְדוּרָה, וְעַל יִשְׂרָאֵל שְׁהִלְכוּ
 לַגְּלוּת, וְעַל כָּל אוֹתָם הַחֲסִידִים
 וְהַצַּדִּיקִים שְׁהָיוּ שָׁם וְנֶאֱבָדוּ. וּמִנָּן לָנוּ?
 שְׁכַתּוֹב (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה
 נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה
 עַל בְּנֵיהָ, וְהָרִי נִתְּבָאָר. וְאִזּוּ תִקְדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שׁוֹאֵל אֶת הַשְּׂכִינָה וְאוֹמַר
 לָהּ: מַה לָּךְ אַפּוּא כִּי עָלִית בְּלָךְ לַגְּנוֹת.

וְהָא אוקימנא, דקדשא בריך הוא אמר לה, (ירמיה לא)
 כה אמר יי מנעי קולך מבכי וגו'.

וְתָא חזי, מיומא דאתחריב בי מקדשא, לא הוה
 יומא דלא אשתתב ביה לווטין. בגין דכד בי
 מקדשא הוה קיים, הוו ישראל פלחין פולחנין וקרבין
 עליון וקרבין, ושכינתא שריא בבי מקדשא עלייהו,
 כאמא דרביעא על בניא. והוו כל אנפין נהירין, עד
 דאשתתבחו ברכאן לעילא ותתא. ולא הוה יומא, דלא
 אשתתב ביה ברכאן וחדוון. והוו ישראל שראן
 לרחצן בארעא, וכל עלמא הוה אתון בגנייהו.

השתא דאתחריב בי מקדשא, ושכינתא עמהון
 בגלותא, לית לך יומא דלא אשתתב ביה
 לווטין, ועלמא אתלטויא. וחדוון לא אשתתבחו
 לעילא ותתא.

לשון הקודש

המקדש עליהם כמו אם שרובצת על
 בניה, והיו כל הפנים מאירות, עד
 שנמצאו ברכות למעלה ולמטה, ולא
 היה יום שלא נמצאו בו ברכות ושמהות,
 והיו ישראל שרויים לבטח בארץ, וכל
 העולם היה נזון בגלגלם.

עכשו שנחרב בית המקדש, והשכינה
 עמהם בגלות, אין לך יום שלא נמצאים
 בו קללות, והעולם מקלל, ואין נמצאות

על בן אמרתי שזעו מני אמרר בבכי
 וגו'. והנה בארנו, שהקדוש ברוך הוא
 אמר לה (ירמיה שם) כה אמר ה' מנעי קולך
 מבכי וגו'.

ובא וראה, מיום שנחרב בית המקדש,
 לא היה יום שלא נמצאו בו קללות,
 משום שבאשר בית המקדש היה קיים,
 היו ישראל עובדים עבודות ומקריבים
 עולות וקרבתות, והשכינה שורה בבית

וְזַמִּין קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאַקְמָא לָהּ לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, כְּמָה דְאַתְמַר. וְלִמְחֵדֵי
 עֲלֵמָא בְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה נז) וַהֲבִיאוֹתִים
 אֶל הַר קְדֹשִׁי וְשִׂמְחֹתִים בְּבֵית תְּפִלָּתִי וְגו'. וְכַתִּיב,
 (ירמיה לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם. כְּמָה
 דְּבִקְדָמִיתָא, דְּכַתִּיב, (איכה א) כָּכָה תִכְבֶּה בְּלִילָה
 וְדַמְעָתָה עַל לַחֲיָהּ. הָכִי נָמִי לְבַתָּר, בְּבָכִי יִתְהַדְרוּן.
 דְּכַתִּיב, בְּבָכִי יָבֹאוּ וְגו':

הַבְּקָר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה וַחֲמוּרֵיהֶם, רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר, הָכָא אֵית לְאַסְתְּכֻלָּא, אִי
 אֵינּוּן הֵוּ אֲזִילִי וְאַשְׁתְּדָרוּ, מַה לָּן לְמַכְתָּב
 בְּאוּרֵיתָא, הֵמָּה וַחֲמוּרֵיהֶם. אֶלָּא בְּגִין דְּכַתִּיב
 וְלִקְחַת אֹתָנּוּ לְעֲבָדִים וְאֵת חֲמוּרֵינוּ, בְּגִין כְּדָ
 וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה וַחֲמוּרֵיהֶם. בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁתְּאָרוּן אֵינּוּן וַחֲמוּרֵיהוֹן, כְּדָקְאָמְרוּ.

לשון הקודש

שמחות למעלה ולמטה.

ועתיד הקדוש ברוד הוא להקים את
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעֶפְרָא כְּמוֹ שְׁנַתְבְּאָר,
 וְלִשְׂמַח אֶת הָעוֹלָם כְּכֹל, כְּמוֹ שְׁנַתְבְּאָר
 (ישעיה נז) וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קְדֹשִׁי
 וְשִׂמְחֹתִים בְּבֵית תְּפִלָּתִי וְגו', וְכַתּוּב (ירמיה
 לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם. כְּמוֹ
 שְׂבַהֲתַחֲלָה, שְׂכַתּוּב (איכה א) כָּכָה תִכְבֶּה

בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לַחֲיָהּ, כְּדָ גַם כֵּן
 לְאַחַר כְּדָ בְּבָכִי יִחֲזְרוּ, שְׂכַתּוּב בְּבָכִי
 יָבֹאוּ וְגו'.

הַבְּקָר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה
 וַחֲמוּרֵיהֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּאֵן יִש
 לְהַתְּבוּנָן, אִם הֵם הֵיוּ הוֹלְכִים וְגַשְׁלָחִים,
 לְמָה לָּנוּ לְכַתֵּב בַּתּוֹרָה הֵמָּה וַחֲמוּרֵיהֶם?
 אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂכַתּוּב וְלִקְחַת אֹתָנּוּ

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כב) וַיִּשְׁבְּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָו וַיַּחֲבֹשׂ
אֶת חַמּוּרוֹ וְגו', הַהוּא בִּקְרָו דְאַבְרָהָם הָוָה
נְהוּר, לְקַיְימָא עֲלֵיהוּ בְזוּכוּתֵיהּ. פְּדִין זְכוּתָא דְאַבְרָהָם
קַיְימָא עֲלֵיהוּ, וְאִזְלוּ בְשָׁלָם, וְאַשְׁתַּזְיְבוּ מִן דִּינָא. בְּגִין
דִּתְהִיא שְׁעָתָא, קַיְימָא עֲלֵיהוּ דִּינָא, לְאַתְפְּרָעָא
מִנֵּיהוּ. פֶּר דְזְכוּתָא דִּתְהוּא בִּקְרָו דְאַבְרָהָם, אֲגִין
עֲלֵיהוּ. וְאַשְׁתַּלְחוּ מִן דִּינָא, דְלֹא שְׁלִיט עֲלֵיהוּ
בְּהַהוּא זְמַנָּא.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שמואל ב כג) וּבְאֹר בִּקְרָו יִזְרַח שֶׁמֶשׁ.
דָּא הוּא נְהוּרָא, דִּתְהוּא בִּקְרָו דְאַבְרָהָם. יִזְרַח
שֶׁמֶשׁ, דָּא הוּא שְׁמֵשָׁא דִיעֻקְב. דְכְתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְרַח
לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. בִּקְרָו לֹא עָבוּת, דִּתְהוּא בִּקְרָו לָא אִתְּהוּ
עָבוּת פֶּל פְּדָ, אֲלֵא מִנְגַה מִמְּטָר. נְגַה מִמְּטָר, אִתְּהוּ
מִטְרָא דְאִתֵּי מִסְטָרָא דִיעֻקְק, דִּתְהוּא מִטְרָא אֲפִיק
דְשָׂא מֵאָרְץ.

לשון הקודש

משום שאותה השעה עמד עליהם הדין להפריע מהם, רק שזכות אותו הבקר של אברהם הגנה עליהם ונשלחו מן הדין, שלא שלט עליהם באותו זמן.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, (שמואל-ב כג) וּבְאֹר
בִּקְרָו יִזְרַח שֶׁמֶשׁ - זְהוּ הָאוּר שֶׁל אוֹתוֹ
בִּקְרָו שֶׁל אַבְרָהָם. יִזְרַח שֶׁמֶשׁ - זֶה הוּא
הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁכָתוּב (בראשית לב)

לעבדים ואת חמוריו, משום כך והאנשים שלחו המה וחמריהם, כדי שלא ישארו הם וחמריהם כמו שאמרו. **פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כב) וַיִּשְׁבְּם אַבְרָהָם**
בְּבִקְרָו וַיַּחֲבֹשׂ אֶת חַמּוּרוֹ וְגו'. אוֹתוֹ הַבִּקְרָו
שֶׁל אַבְרָהָם הָיָה מְאִיר לְעַמֵּד עֲלֵיהֶם
בְּזְכוּתוֹ, אִזְ זְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם עִמְדָה
עֲלֵיהֶם וְהִלְכוּ בְשָׁלוֹם וְנִצְלוּ מִן הַדִּין,

דָּבַר אַחַר, וּבְאֹזַר בְּקָר, בְּהֵיחֹא נִהִירוּ דְבִקָּר
 דְּאַבְרָהָם. (דף ג ע"ב) יִזְרַח שָׁמֶשׁ, דָּא הוּא יַעֲקֹב.
 דְּנִהִירוּ דִּילֵיהּ, בְּנִהִירוּ דְהֵיחֹא בְקָר. בְּקָר לֹא עֲבוֹת,
 בְּגִין דְּהֵיחֹא בְקָר, לָאוּ אִיהוּ חָשׁוּף, אֶלְא נָהִיר. דְּהָא
 בְּשַׁעֲתָא דְאַתֵּי בְקָר, לָא שְׁלֵטָא דִּינָא כְּלָל. אֶלְא כְּלָא
 נָהִיר, בְּסִטְרָא דְאַבְרָהָם. מְנַגַּה מִמָּטָר, דָּא הוּא סִטְרָא
 דִּי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, דְּאִיהוּ אֲמִטִיר עַל אַרְעָא, לְאַפְקָא
 דְּשַׁאָה, וְכֹל טִיבוּ דְעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא חָזִי, בְּשַׁעֲתָא דְלִילֵיָא עָאֵל,
 וּפְרִישׁ גַּדְפוּי עַל עֵלְמָא, כַּמָּה גַּרְדֵּינֵי מְהִירִין,
 זְמִינִין לְנַפְקָא, וְלִשְׁלֵטָאָה בְּעֵלְמָא. וְכַמָּה מְאִרִּיהוֹן
 דְּדִינִין, מִתְעָרִין בְּכַמָּה סִטְרִין לְזַנְיָיהוּ, וְשִׁלְטֵי עַל
 עֵלְמָא. כִּיּוֹן דְּאַתֵּי צַפְרָא וְנָהִיר, כְּלָהוּ מִסְתַּלְקוּ, וְלֹא

לשון הקודש

הבקר, הדין לא שולט כִּלְל, אֶלְא הַבֵּל
 מאיר בצד שֶׁל אַבְרָהָם. מְנַגַּה מִמָּטָר -
 זְהוּ הַצַּד שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא מִמָּטִיר
 עַל הָאָרֶץ לְהוֹצִיא דָּשָׁא וְכֹל טוֹב הָעוֹלָם.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בַּא רְאֵה, בְּשַׁעֲה
 שְׁנַכְנֵם הַלִּילָה וּפּוֹרֵשׁ כְּנַפְיוֹ עַל הָעוֹלָם,
 כַּמָּה שׁוֹמְרִים מְזִיקִים מְזַמְנִים לְצֵאת
 וְלִשְׁלֵט בְּעוֹלָם, וְכַמָּה בְּעֵלֵי הַדִּינִים
 מִתְעוֹרְרִים בְּכַמָּה צַדִּדִּים לְמִינָם,
 וְשׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׁמַנִּיעַ הַבְּקָר

וְיִזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. בְּקָר לֹא עֲבוֹת -
 שְׁאוֹתוֹ בְּקָר הוּא לֹא כֹל כֵּן עֲבוֹת, אֶלְא
 מְנַגַּה מִמָּטָר. נִגַּה מִמָּטָר - הוּא הַמָּטָר
 שֶׁבָּא מִצַּד יַעֲקֹב, שְׁאוֹתוֹ מִטָּר מוֹצִיא
 דָּשָׁא מִן הָאָרֶץ.

דָּבַר אַחַר וּבְאֹזַר בְּקָר - בְּאוֹתוֹ אוֹר
 הַבְּקָר שֶׁל אַבְרָהָם יִזְרַח שָׁמֶשׁ, זֶה הוּא
 יַעֲקֹב, שְׁאוֹרוֹ בְּאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל הַבְּקָר.
 בְּקָר לֹא עֲבוֹת - מְשׁוּם שְׁאוֹתוֹ בְּקָר אִינוּ
 חָשׁוּף, אֶלְא מְאִיר, שֶׁהָרִי בְּשַׁעֲה שֶׁבָּא

שְׁלֹטִי, וְכָל חַד וְחַד עָאֵל לְדוֹכְתֵיהּ, וְתָב לְאַתְרֵיהּ.
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, הַבְּקָר אֹר, דָּא בְקָר דְאַבְרָהָם.
 וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ, אֵלִין מְאִרִיחוֹן דְּדִינָא, דְּהוּ
 שְׁלֹטִין בְּלִילְיָא. הֵמָּה וְחַמּוּרֵיהֶם (ס"א הַמָּה אֵינּוֹן מְאִרִיחוֹן דְּדִינָא
 דְקֶאֱמְרוּ וְחַמּוּרֵיהֶם) אֵינּוֹן גְּרַדִּינֵי נִימוּסִין, דְּאַתְיִין מִסְטָרָא
 דְּמִסְאָבָא. דְּלֹא אֵינּוֹן קְדִישִׁין, וְלֹא שְׁלֹטִין, וְלֹא
 אֲתִתְיוּן מִכִּי אֲתִי צְפָרָא. וְאֵינּוֹן מִסְטָרָא דְאֵינּוֹן חֲמָרִי,
 גְּרַדִּינֵי נִימוּסִין דְקֶאֱמְרוּ.

דְּהָא לִית לָךְ דְּרִגִּין עֲלָאִין. דְּלֹא אִית (אִית) בְּהוּ
 יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, רַחְמֵי וְדִינָא. דְּרִגִּין עַל דְּרִגִּין
 קְדִישִׁין, מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה. וְמִסְאָבִין, מִסְטָרָא
 דְּמִסְאָבָא. וְכִלְהוּ דְרִגִּין עַל דְרִגִּין, אֵלִין עַל אֵלִין.
 וְכָּל אֲתַר דְּבְקָר דְאַבְרָהָם אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ
 מִתְעַבְרִי, וְלֹא שְׁלֹטִי. בְּגִין דְלִית לֹון (ו"ח קוּימָא) לְקִיּוּמָא

לשון הקודש

והם מצדם של אותם החמורים, שומרי
 החקים שאמרו.

שחרי אין לך דרגות עליונות שאין נישן
 בהם ימין ושמאל, רחמים ודין, דרגות
 על דרגות קדושות מצד הקדושה,
 וטמאות מצד הטמאה, וכלם דרגות על
 דרגות, אלו על אלו. ובכל מקום
 שמתעורר הבקר של אברהם בעולם,
 כלם עוברים ולא שולטים, משום שאין

ומאיר, כלם מסתלקים ולא שולטים, וכל
 אחד ואחד נבנם למקומו ושבו למקומו.

כמו שנאמר הבקר אור - זה בקר של
 אברהם. והאנשים שלחו - אלו בעלי
 הדין, שהיו שולטים בלילה. המה
 וחמריהם - והמה - אותם בעלי הדינים
 שאמרו. וחמריהם - הם שומרי החקים
 שבאים מצד הטמאה, שאינם קדושים
 ולא שולטים ולא נראים מכשפא הבקר.